

22-02-2017

Bilag 4 – Kompetenceudviklingsplan for sprogområdet

Kompetenceudviklingsplanen er formuleret på baggrund af en behovsafdækning udarbejdet i dialog med klyngeledere, sprogvejlederne i områderne, lærere på to skoler der har modtaget nyankomne elever, kompetencecentret i DSA, undervisere på kurser tidligere udbudt i BUF-akademi, samt data og politiske pejlemærker og beslutninger på området.

Sagsnr.
2017-0000011

Dokumentnr.
2017-0000011-1

Kompetenceudviklingsplanen, herunder organisering, form og prioritering, er kvalificeret af implementeringsgrupper og de tværfaglige chefer. Derudover vil forvaltningen løbende være i dialog med skoleledere og klyngeledere om indhold og form på de konkrete forløb, så de bedst muligt understøtter deres praksis. De faglige organisationer vil blive inddraget i dialogen om udmøntning/implementering af kompetenceudviklingen.

Sagsbehandler
Tina Kristiansen

Baggrund

Selve strategien bag kompetenceudviklingsplanen findes i pejlemærkerne for kvalitet i dagtilbud og skole – pejlemærker, som sætter en fælles retning for kerneopgaven. På dagtilbudsområdet er der et pejlemærke om *Inklusion* – alle børn skal være en del af fællesskabet og et andet på *Sprog* – muligheder skabes gennem sprog. På skoleområdet er der et pejlemærke, der handler om *Chancelighed* – at betydningen af social og etnisk baggrund skal mindskes og et andet på *Trivsel* – at alle elever skal have et godt skoleliv, hvor de trives.

Børns tidlige sproglige færdigheder har stor betydning for deres forudsætninger for literacy og læsetilgængelse. I København er andelen af børn med sproglige udfordringer i 0. kl. godt 16 pct. Ligeledes er andelen af børn med sproglige udfordringer i 0. kl. blandt børn med indvandrere/efterkommerbaggrund fem gange så høj som børn med dansk eller vestlig baggrund. Derudover er et stort præstationsgab, både i sprogvurderinger, i nationale tests og i folkeskolens afgangsprøver, mellem flersprogede børn og etsprogede børn – et gab som har ligget stabilt hen over de seneste år. En 3-årig kompetenceudviklingsplan skal understøtte et øget fokus og kvalitetsløft af indsatsen målrettet børn med sproglige udfordringer.

En treårig kompetenceudviklingsplan skal understøtte både en generel kapacitetsopbygning i alle dagtilbud og skoler samt en mere specifik kapacitetsopbygning i dagtilbud og skoler, der modtager sent ankomne børn herunder flygtninge. Derudover skal planen arbejde hen imod, at København lever op til lovkravet i dagtilbudsloven om, at pædagoger der varetager opgaver i relation til sprogindsatsen, har *særlige kvalifikationer* til at varetage opgaven.

Fagligt Indhold og Kvalitet

Gyldenløvesgade 15
1600 København V

Telefon
2154 6054

Mobil
2154 6054

E-mail
EA72@buf.kk.dk

EAN nummer
5798009371201

Formål

Formålet med den samlede indsats er, at lærere og pædagoger i Københavns Kommune kan indtænke sprogunderstøttende praksis i alt deres arbejde. Dette ud fra devisen *vi er alle sproglærere og sproglige rollemodeller*, og sprogindsatser finder ikke sted i en løsrevet form, hvor man arbejder med sprog uden for kontekst, men indarbejdes derimod i alt pædagogisk praksis og i al undervisning.

Alle børn skal opleve, at de bliver sprogligt stilladseret, så de har adgang til aktiviteter, sociale fællesskaber og fagligt indhold.

Ligeledes er formålet at understøtte systematikker og organisering, der sikrer, at børn og elevers sproglige udvikling bliver fulgt tæt, og at det enkelte barn støttes i deres sproglige udvikling.

Hvis den nye modtagelsesmodel besluttet i BUU organiseres modtagelsen af nyankomne børn og unge på en anden måde. På skoleområdet vil flere end i dag blive direkte integreret med sprogstøtte, og der vil være en generel større tilknytning til almenmiljøet. Dette stiller praktikerne i almenområdet overfor en ny praksis. Lærere og pædagoger skal derfor have viden om andetsprogstilegnelse og kunne bruge tilgange og metoder, der sprogunderstøtter alle elever, også de nytilkomne. Disse metoder og tilgange vil være en gevinst for alle, men en nødvendighed for de nyankomne og sprogligt udfordrede. Derudover er det ambitionen, at eleverne skal være kortere tid i modtagelsesklasserne. Alle disse indsatser skal understøttes med kompetenceudvikling både fagligt og med support til at implementere systematikker og organisering.

På dagtilbudsområdet integreres alle nyankomne børn i PLUS-plads-institutioner. Ligesom på skoleområdet er der også her et behov for at opkvalificere praksis, så medarbejderne har den nødvendige viden, systematikker og værktøjer til at kunne give børnene en god start i et trygt miljø, hvor der i tæt samarbejde med forældrene er fokus på børnenes trivsel og udvikling, herunder deres sproglige udvikling.

Kompetencemål

Målene med indsatsen i dagtilbuddene er, at det pædagogiske personale er i stand til at tilrettelægge en sprogunderstøttende praksis med afsæt i børnenes behov. Det pædagogiske personale kan inddrage børnenes samlede

sproglige kompetence og inddrage og vejlede forældre i et ligeværdigt samarbejde om deres barns trivsel og (sproglige) udvikling. Desuden skal det pædagogiske personale kunne arbejde systematisk med sprogvurderinger.

Målene med indsatsen på skolerne er, at lærerne kan planlægge og gennemføre sprogunderstøttende undervisning, der hele tiden 'strækker' elevernes sprog, og giver alle elever den nødvendige sproglige stilladsering. På skoler med modtagelseshold og på skoler, der modtager elever i direkte integration, skal lærerne i almenklasserne have viden om andetsprogstilegnelse, og hvordan man som nyankommen støttes i sproglig udvikling.

Det pædagogiske personale i daginstitutioner og på skoler skal ligeledes opnå en interkulturel dimension i den pædagogiske praksis – herunder i forældresamarbejdet. Daginstitutioner og skoler skal kunne indtænke den interkulturelle dimension i deres organisering af institutionen.

Indhold

Indholdet i kompetenceudviklingsindsatsen er overordnet sprog – herunder dansk som andetsprog. Over en 3-årig periode (2017 -2019) vil indholdsmæssigt være fokus på følgende:

- Metoder, tilgange og værktøjer til sprogunderstøttende praksis
- Metoder og tilgange og værktøjer til andetsprogstilegnelse for nyankomne og flersprogede børn
- Redskaber til at indarbejde systematikker i forhold til at monitorere og støtte børnenes sproglige udvikling
- Kompetencer til at have og inddrage interkulturel pædagogik og didaktik i praksis og forældresamarbejde
- Metoder og tilgange til den sproglige dimension i al pædagogisk praksis
- Metoder og tilgange til den sproglige dimension i al undervisning

Vuggestuer, BH og Frit

PLUSplads-institutioner

Skoler uden modtagelsesklasser

Skoler med modtagelsesklasser og direkte integrerede elever

I 2017 udbydes der kompetenceudvikling indenfor disse prioriterede temaer:

Børns sprogudvikling

Viden om andetsprogstilegnelse

Viden om andetsprogstilegnelse

Viden om basisdansk og andetsprogstilegnelse

Metoder, værktøjer og tilgange til sprogunderstøttende pædagogik

Metoder, værktøjer og tilgange til sprogunderstøttende pædagogik

Metoder, værktøjer og tilgange til sprogunderstøttende undervisning

Metoder, værktøjer og tilgange til sprogunderstøttende undervisning

Interkulturel pædagogik og didaktik

Interkulturel pædagogik og didaktik

Den sproglige dimension i alle fag

Den sproglige dimension i alle fag

Forældresamarbejde

Flygtninge, traumer og stress

Interkulturel pædagogik og didaktik

Interkulturel pædagogik og didaktik

Forældresamarbejde

Flygtninge, traumer og stress

Flygtninge, traumer og stress

Forældresamarbejde

Systematik og organisering af modtagelse af nyankomne

Forældresamarbejde

Form

Erfaringerne viser, at en tæt kobling mellem teori og praksis er afgørende for om ny viden integreres i praksis, og dermed får den ønskede effekt for børnene. Det er derfor vigtigt at al kompetenceudvikling indeholder en teoretisk og en praksisnær dimension. Alle kurser, faglige oplæg og temamøder i kompetenceudviklingsplanen tager afsæt i praksis og den virkelighed pædagoger og lærere befinder sig i. Ligeledes er det også vigtig, at de praksisnære forløb og supporten tager afsæt i den nyeste viden på området. Kompetenceudviklingsplanen indeholder forskellige former for tilbud, men alle tilbuddene har fokus på, hvordan den nye viden kan anvendes og implementeres i praksis.

En væsentlig del af kompetenceudviklingen er den praksisnære support. Gennem supporten skal det være muligt at sætte fokus på lokale problemstillinger samt at understøtte praksis med etablering af en systematisk indsats og brugen af vidensbaserede metoder. Den praksisnære support vurderes at være særlig hensigtsmæssigt, der hvor det handler om at organisere og systematisere den pædagogiske praksis. Den praksisnære support vil typisk blive tilrettelagt i samarbejde med den pågældende skole eller daginstitution. Dette er for at sikre, at indholdet afspejler behovet samt at indsatsen koordineres og tænkes sammen med andre initiativer det pågældende sted. Supporten er forankret i områderne, men kan også komme fra Kompetencecenteret for sprog eller Fagligt Center.

Der udarbejdes et digitalt metodekatalog, hvor alle værktøjer, der anvendes i kompetenceudviklingsforløbene, er tilgængelige for pædagoger og lærere og supportmedarbejdere.

Omfang

Kompetenceudviklingsplanen indeholder en bred vifte af tilbud. I hvilket omfang den enkelte skole eller institution skal deltage afhænger dels af behovet for kapacitetsopbygning, dels af den opgave pædagoger og lærere står over for det enkelte sted. Det er derfor muligt at sammensætte tilbuddene efter eget ønske og behov. Af tilbuddene vil det fremgå, hvem der er den primære målgruppe, men hvis der er plads, er det muligt for andre interessenter at deltage.

Kompetenceudviklingsplanen er 3-årig, hvilket gør det muligt for skoler og institutioner at prioriterer og lave en mere langsigtet plan. På baggrund af evalueringer vil tilbuddene løbende blive justeret og tilpasset skoler og institutioners behov.